

середньої освіти; державні вимоги до рівня засвоєння змісту загальної середньої освіти за ступенями навчання.

Наступні чотири розділи ретельно описують змістове наповнення кожного із зазначених вище складників державного стандарту.

В останньому, сьомому, розділі прописано порядок введення в дію стандарту та визначено строк, після спливання якого він має бути переглянутий і перезатверджений.

Отже, Концепція державного стандарту загальної середньої освіти в Україні стала першим із часу проголошення незалежності документом, у якому унормовано систему показників про результати шкільної освіти й освіченість особи. Саме тому розроблення її має непересічне значення та є важливим етапом у процесі реформування й становлення національної освіти, зокрема однієї з її ланок – загальної середньої.

Список використаних джерел

1. Баханов К. Державний стандарт загальної середньої освіти: шляхи вдосконалення. *Рідна шк.* 2006. № 6. С. 4–6.
2. Березівська Л. Д. Реформування змісту загальної середньої освіти в незалежній Україні (1991–2002): джерелознавчий підхід. *Innovative Development of Science and Education* : abstr. of 2nd Intern. sci. and practical conf., Athens, Greece, 26–28 Apr. 2020. Athens, 2020. P. 245–249. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/INNOVATIVE-DEVELOPMENT-OF-SCIENCE-AND-EDUCATION-26-28.04.20.pdf> (дата звернення: 06.11.2020).
3. Галах В. В. Специфіка реформ середньої освіти в незалежній Україні. *Таврійський вісн. освіти.* 2014. № 4. С. 274–281.
4. Концепція державного стандарту загальної середньої освіти України : дод. 1 до рішення колегії М-ва освіти України від 22.05.1996 р. № 8/3-6. *Інформ. зб. М-ва освіти України.* 1996. № 17/18. С. 7–11.
5. Махінько А. І. Освітні реформи в сучасній українській школі: стан, проблеми і перспективи. *Сторінки історії* : зб. наук. пр. / КНТУ України «Київський політехнічний інститут», Каф. історії, Асоц. істориків вищ. шк. України. Київ, 2010. Вип. 31. С. 214–220.
6. Паращенко Л. Державний стандарт базової та повної середньої освіти в Україні як механізм розвитку національної освітньої системи. *Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України.* 2011. № 4. С. 257–264.

ДЕРЖАВНА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА «ОСВІТА» («УКРАЇНА ХХІ СТОЛІТТЯ») ПРО ЗМІСТ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (1993)

*А. П. Дурдас, науковий співробітник відділу педагогічного
джерелознавства та біографістики*

У ході історіографічного пошуку з'ясовано, що документ «Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»)» у працях, присвячених реформуванню загальної середньої освіти, різнобічно аналізує професор Л.Д. Березівська [1; 3; 4; 5]. Зокрема, науковець розкриває історію створення, зміст та значення розвитку шкільної освіти в незалежній Україні. У річищі досліджуваної теми коротко схарактеризуємо положення цього документа щодо розвитку змісту загальної середньої освіти.

У документі визначено пріоритетні напрями реформування освіти: розбудова національної системи освіти з урахуванням кардинальних змін в усіх сферах суспільного життя України; забезпечення моральної, інтелектуальної та психологічної готовності всіх громадян до здобуття освіти; досягнення якісно нового рівня у вивченні базових навчальних предметів: української та іноземних мов, історії, літератури, математики та природничих наук; створення умов для задоволення освітніх та професійних потреб і надання можливостей кожному громадянину України постійно вдосконалювати свою освіту, підвищувати професійний рівень, оволодівати новими спеціальностями; забезпечення в кожному навчально-виховному закладі відповідних умов для навчання та виховання фізично і психічно здорової особи та ін. [2].

По-новому звучали й основні шляхи реформування освіти: створення в суспільстві атмосфери загальнодержавного, всенародного сприяння розвитку освіти, неухильна турбота про примноження інтелектуального та духовного потенціалу нації, активізація зусиль усього суспільства для виведення освіти на рівень досягнень сучасної цивілізації, залучення до розвитку освіти всіх державних, громадських, приватних інституцій, сім'ї, кожного громадянина; подолання девальвації загальнолюдських гуманістичних цінностей та національного нігілізму, відірваності освіти від національних джерел; відмова від засад авторитарної педагогіки, що утвердилися в тоталітарній державі і спричинили нівелювання природних задатків і можливостей, інтересів усіх учасників освітнього процесу; підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їхнього професіонального та загальнокультурного рівня; формування нових економічних основ системи освіти, створення належної матеріально-технічної бази; реорганізація наявних та створення навчально-виховних закладів нового покоління; створення нової правової та нормативної бази освіти тощо [2].

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні в умовах державотворення (початок 90-х років ХХ ст.). *Молодь і ринок*. 2011. № 6. С. 17–21.
2. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття») : затв. постановою Каб. Міністрів України від 3 листоп. 1993 р. № 896. Дата оновлення: 29.05.1996. *Законодавство України* : база даних / Верхов. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#top> (дата звернення: 17.11.2020).
3. Berezivska L. D. Periodization of the reform of general secondary education in the independent Ukraine (1991–2017). *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2020. Vol. 8, iss. 228. P. 15–17. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-228VIII92-03> (date of appeal: 17.11.2020).
4. Berezivska L. D. Secondary education reform in independent Ukraine: the evolution of national legislation (1991–2017). *Ricerche di Pedagogia e Didattica. Journal of Theories and Research in Education*. 2020. Vol. 15, No. 1. P. 53–69. DOI: <https://doi.org/10.6092/issn.1970-2221/10501> (date of appeal: 05.11.2020).
5. Berezivska L. D. Secondary education reform in the independent Ukraine (1991–2017): concepts, programmes, doctrines and strategies. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. Budapest, 2019. Vol. 7, iss. 187. P. 20–22. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-PP2019-187VII76-04> (date of appeal: 17.11.2020).